

www.e-rara.ch

**Ioachimi Iungii ... opuscula botanico-physica ex recensione et distinctione
Martini Fogelii ... et Ioh. Vagetii ... cum eorundem annotationibus accedit
Iosephi de Aromatariis ... ad Bartholomeum ...**

Jungius, Joachim

Coburgi, 1747

ETH-Bibliothek Zürich

Shelf Mark: Rar 3798

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-18713>

Annotationes generales, [...].

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelnformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

ANNOTATIONES GENERALES,
quæ PRÆFATIONIS loco sunt,

ad

JOACHIMI JUNGGII
DOXOSCOPIAS PHYSICAS
MINORES,

Auctore

MARTINO FOGELIO Hamb.

I.

DE EDENDI HVIUS OPERIS CAUSIS.

Quanquam *Physici Operis aliquid edere AVCTORI* bis, terve *ANIMVS* fuit, & de proferenda inprimis *Ifagoge* quadam *Physica*, una cum *Disputationum* duarum *de Principiis Corporum Naturalium Thesibus*, jam olim quidem, cum *Examine* publico in *Gymnasio* subicerentur, *impressis*, sed recensitis post, & non parum *auctis*, contentius ex eo tempore, cum ex lapsu æger factus esset, cogitavit: factum tamen est, nescio, quo *Fato*, ut modo *novæ Curæ* ipsum in diversissimas *Cogitationes averterint*, modo oblatas *Conditiones Bibliopola* repudiaverit, modo *Typorum*, præsertim *Græcorum*, *Forma* displicuerit, sæpe *accuratius* quædam *proponendi Consilium* ista, ut reliqua *Opera*, distulerit, denique *MORTE INTERCEPTVS* Spem omnem ab ipsius manu aliquid perfecte ordinati expectandi præciderit.

2. NE igitur tanti Viri *Meditata* vel *BLATTIS* & *Tineis* erodenda *relinquerentur*, vel *in manus* cuiusdam *Jungianarum rerum IMPERITI* aliquando *inciderent*, EGO quoque *FIDEM* meam, quam edita *Historia Vitæ & Mortis* Auctoris obstrinxeram, quodam modo *liberarem*, statim post mortem Auctoris *Testamenti* ipsius *Curatoribus* *Consilium* meum exposui de edendo in *lucem* *Physico* aliquo *Opere*, meumque *studium*, quantum adhibere valerem, in eo curando *lubens promisi*.

3. Scilicet, cum *Logicorum Gymnasmatum* de *Demonstratione*, *Zarabellæ* oppositorum, *Recensionem* mea *curæ commendasset* Auctor, ego vero *Logicam in Physica*, meis *studiis* convenientius, *exercere mallet*, *Physici Operis Recensionem* *Logici Recensionem* *præmittere* volui.

4. Accessit, quod *in Logicis* ex parte suam *Sententiam* jam *expresseris*, quam *quilibet*, qui *cupit*, in *Hamburgensi Logica* legere poterit; in *Physicis* vero præter *Exercitationes* *Protophysicas* nihil de ipsius *Scriptis* *impressum* *existet*.

5. Ut nunc nihil dicam DE ARISTOTELE REFORMANDO præcipue EX PHYSICA. Quod ipse in Epistola ad Andream Svarzium 1641. 11. Sept. perscripta, *monuit*, & in alia ad Seldenerum eodem anno 22. Sept. explicatius his verbis repetiit :

a *Physica ordiendam esse Philosophiæ Emendationem*, semper existimavi, & adhuc in ea sum Sententia. *Logicæ controversiæ nisi caute tractentur, in Psychologiam, & Metaphysicam elabuntur.*

6. Cum igitur Consilium meum Curatoribus Testamenti probassem, constitueram Disputationum Physicarum, in Gymnasio olim habitarum, Theses, Exercitationibus Physicis hætenus non editis junctas, prælo committere, PRÆLECTIONES item PHYSICAS, quæ præsentis Operis maxima Pars sunt, Appendicis loco subjungere.

7. Hæc enim ex Physicis Scriptis sunt ab Auctore, ut edi possent, Continuo Stylo connexa.

8. Sed PROPTER DEFINITIONES Prælectionibus adhærentes, quas ab Assertionibus earundem Prælectionum divellere nolebam, videbantur Prælectiones Appendicis Titulum non commode mereri.

9. Quare, mutata ista Sententia, Prælectiones præmittere Exercitationibus e Lectoris commodo magis futurum putavi, quippe, in quibus Definitiones quædam continentur ad Exercitationes intelligendas necessaria.

10. Præterea fore, ut BREVIUS primum legere, quæ prolixius in Exercitationibus tractata sunt, Intellectui etiam gratius multo accideret, non dubito.

11. Nec contra Auctoris mentem præmifero Doxoscopicas Systematicis ejus Scriptis, cum ipse hoc Ordine se usurum promittat in Scheda, quæ adhæsit Prælectionum Autographo :

Aristoteles nunquam proponit suam Sententiam, antequam refutarit Contrarias. Ego utar eadem Methodo. Propositurus sum meam Sententiam, ubi Averroem & Zabarellam destruxero.

De Causis superadditæ Sectionis de Plantis suo loco dicam.

II.

DE AVCTORE HVIVS OPERIS.

Cum non parum Utilitatis ex Studiis, Vitaque Auctoris recte cognitis in Lectorem redundare possit, operæ pretium facturum arbitror Lectorem, si de Incomparabili Auctoris tum *Judicio*, tum *Ingenio*, tum *Eruditione* judicare ante didicerit ex *Historia Vitæ & Mortis* ipsius, quæ secundum prodiit *Argentorati*, auctior quidem, quam quæ *Hamburgi* impressa est, sed præcipitata tamen per errorem ejus Edirione, interea dum plura submittenda colligebam.

2. Hanc

2. Hanc vel Integram, vel quod ad Particulas, auctam hic exhibere Temporis præsentis ratio non patitur.

3. Exhibebo eam alias, si Deus voluerit, *justa Magnitudinis Volumine* comprehensam.

4. Nunc sufficiat ex Schedis meis JVDICIA duorum Clarissimorum Virorum huc inprimis pertinentia apposuisse.

5. Quorum alter est JO. PELLIVS, Anglus, Professor Matheſeos in Amstelodamensi Gymnasio primum, deinde Bredano, quem Gerardus Joannes Vossius, (sive potius Fosſius,) libro de Scientiis Mathematicis c. 10. §. 2. a Varia Eruditione, & Summo Ingenii Acumine non vulgariter commendat.

6. Alter est Joannes Amos COMENIVS, Conatibus Didacticis celeberrimus.

7. Ille (*Pellius*) in Epistola ad Joannem Adolſum Tassum, Mathematicum olim Hamburgensem, Virum Summum, 1645. Amstelodami pridie Cal. Maji scripta:

„Cordatus Juvenis Bernhardus Varenius, quanti te, (Tassi,) atque
 „OMNIVM MORTALIVM ΛΟΓΙΚΩΤΑΤΟΝ, Collegam illum tuum,
 „D. JUNGIVM, facere viderer, aliquando fortasse in suis ad te descri-
 „bere conabitur. Quod si ullis verbis assequi poterit, Incomparabili illum
 „Eloquentia præditum arbitror.

8. Et paulo post:

„Ego rigidissimam Censuram etiam Accuratissimi vestri Apodi-
 „ctici expeto. Quam si impetravero, summo me beneficio affectum ar-
 „bitror.

9. In Epistola ad Jungium 1645. Amstelodami Id. Maj. scripta:

„Et si tuam, Vir Eximie, Sententiam de nostra Refutatiuncula
 „valde scire ardeo, quippe qui te Incomparabilem demonstrative docendi,
 „& dedocendi Artificem esse probe sciam; tamen, quum piaculum puta-
 „rem, Heroicos tuos labores vel tantillum interpellare, - - - decrevi a
 „scribendo abstinere.

10. In alia Epistola ad Jungium 1645. Amstelodami 6. Calend. Septembr. scripta:

„Postquam vero tam Incomparabilem Apodeicten viderem ali-
 „quantulum ἀνἀρκειας ibi (in Demonstratione mea) desiderare; ego-
 „met continuo mecum; Oportet aliquid subesse, quod meos oculos fugerit,
 „Non temere est, quod Jungius aliquid in Pellii Apodixi desiderat, quo-
 „rum ille supra omnes mortales optime potest, hic ardentissime cupit omnia
 „plenissime & ἀνἀρκειως demonstrare.

11. Hic

11. Hic (Comenius) in *Pansophiæ Prodomo*, (Præliorum titulo Oxon. 1637. edito) p. 45. & 46. edit. Londin. 1639; sive *Didacticor. Oper. Part. 1. Pansophici libri delineation. section. 47. col. 426*:

„12. *Deus, quia Æterna, & Immutabilis Veritatis Basis est, non potest non eo rem dirigere, ut Veritati indices planius detegendæ, ac roborandæ ipsi Errores etiam servare tandem habeant necesse. Et IVNGIVS Saxo Logicæ nunc Arti ad eam Perfectionem deducendæ insudans, ut Propositionum Veritas adstrui, Sophismatum Deceptiones destrui queant ea Certitudine, qua Euclidean quodvis Problema Apodeictice deducitur.*

III.

DE INSCRIPTIONE HUIUS OPERIS.

I.

Quoniam *Opiniones* passim receptas hic *considerari*, Lector Benevole, reperies, *DOXOSCOPIAS* Opus volui *inscribere*.

2. Auctor ipse *Opinatorum* meminit Partis 2. section. 1. c. 12. aff. 12.

3. *Opinionum Portenta* accumulati notat ejusd. section. c. 12. assert. 13. section. 2. fin.

4. Et ad similis *Schedæ*, quæ ejusd. Capitis Assertionem 26. & partem Assertionis 27. complectitur, extremum hæc reperi:

5. *Opiniones Somniis similiores*, quam *Scientiæ*, ex *Naturæ Observatione* elicitas, ejusd. C. Assertio 12. assert, *Thesis* contra *Burgersdicii Disputationem* de *Putredine*.

6. Placuit hic *Titulus. Specialior, quam Prælectionum Physicarum*, quem *Apographum Poltsianum*, (de quo vide ad Part. 1. Annot. 1. section. 6.) præfixum habet.

7. Ceterum *Doxoscopiarum Titulus Auctori non est INFREQVENS*, qui *Doxoscopica* opponit *Systematicis* in *Logicæ Physicæ Fasciculo*, sub *Titulo Hypotheseos*.

8. Adfunt enim inter *Manuscripta Doxoscopia Zarabellæ Physicæ Generalis*, & *Εἰδικῆ* sive *Specialis*, item *Doxoscopia Zarabellæ ad 1. 8. Physicæ Mercenarii Doxoscopia, Fernellii, & Sennerti Doxoscopia, Galeni Doxoscopia, Doxoscopia Sporadica* &c. Sed vel maxime huc pertinet *Scheda* anni 1624. mox producenda.

9. *Brauno, Anglo*, (Auctor is esse dicitur *Religionis Medici*), *Pseudodoxiæ Epidemiciæ* Inscriptionem, libro suo *Anglico*, non *absimilis argumenti*, dare placuit.

10. Non tamen omnes hujus *Operis Propositiones Doxoscopiciæ* sunt, sed pleræque.

11. *Plurima* enim in *Isagoge Systematica* aptius legerentur. Verbi gratia ex *Definitionibus de Motu Locali* quædam, ex *Section. 2. Assertionibus plurimæ.*

12. Quæ-

12. Quædam vel integræ, vel ex parte & hoc in Opere legi, & in *Isagoge Systematica* repeti debent, Institutio Doxoscopica infervientes.

13. Ut ex fere integris *Definitiones Syndiacritica, Assertiones*, ex Sectione 1. Proœmii 3. 4. 5. 8. 9. 10. 11. cap. 12. aff. 17. 18. 19. 20. & cap. 13. aff. 2. & 5. & cap. 22. assert. 9. &c.

14. Item ex Sectione 2. plurimæ. Item ex Sectione 3. *Fragm. 3. Port. 1. c. 5. aff. 4. & alix ad Historiam Plantarum* referri debent.

15. Ex parte ad *Isagogen Systematicam* pertinet, verbi gratia, ex Assertionibus Sectionis 1. Proœmii 7. sectiunc. 5. 6. 7. 13. &c. & c. 9. aff. 11. sectiunc. 5. &c.

16. *Crediderim*, Auctorem interdum, amœnitate intertexta, *fastidium Doxoscopicum* Lectori minuere voluisse.

17. Mibi in Prælectionum Opere talia mutanda non fuerunt, quamvis ex *Schedis*, quas ego in hoc Opus transtuli, *Propositiones Systematicas* parcius adjecerim, & *Plinii Moniti* (quod habet *Epist. 1. 5. ep. 6. circa fin.*) memor, ad *Titululum identidem respexerim*.

18. Interim, quæ *Confusa* adhuc videri possint, *distinguet* olim, si Fautores Opus hoc invenerit, *Index*, Doxoscopica a Systematicis accuratius separaturus, cum reliqua etiam Auctoris Opera lucem adspexerint.

19. Porro autem *PHYSICÆ* hæc Doxoscopia dicuntur, ab *Objecto suo*. Nam & *Metaphysica*, & *Logica* ad sunt Doxoscopia, quæ has aliquando, si Deus voluerit, sequi poterunt.

20. Denique cum *Opiniones Physicæ in hoc Opere breviter*; in *Exercitationibus* vero, partim in *Gymnasio* ad disputandum propositis, & dudum impressis, partim non propositis, certe non impressis, *prolixius* ab Auctore considerata fuerint; Doxoscopias MINORES vocavi cum *Scheda*, anni 1624. Septembris, Oct. & Nov. hæc exhibente sub *Titulo*, Doxoscopica:

Vide *Fernelium* de *Forma Pæoniæ*.

21. Quæ maxime spectant ad *Antidoxa Minora*, sive *Antidoxorum Theses Prodromas*, sive potius ad *Introductionem Præservativam*, sive *Doxoscopiam*.

MONITA

ASSERT.

DEFINIT.

EXPOSITIONES DOGMATVM.

22. Adest etiam *Titulus*:

ANTIDOXA PHYSICA, hoc est, DIEXODORVM PERIPATE-
TICARVM IN APODIXES LIQVIDAS TRANSFORMATARVM
EXAMEN.

23. In *Fasciculo Proœnoetico* sub *Titulo Isagoges Doxoscopica*, in *Scheda* anni 1624. Octobr.:

Ideo hæc *Antidoxa Minora* edo, ut aliquem eliciam confidentem Peripatericum, qui mihi Zabarellæ Dogmata compleat, ut eo certius *Procheremata* conficere queam.

24. Scilicet, cum grande illud *Protonoetici*, sive *Ereunetici Collegii Institutum* promovere ageret, de quo in *Historia Auctoris* pluribus, *Physicorum* etiam *Dogmatum receptorum*, tum *Falitates*, tum *Absurditates* breviter, & ni fallor, *Dialogi* modo proponere, in animo habuit.

25. Superfunt enim adhuc *Fragmenta* istius *Dialogi*, in quo *AS Auditorem*, & *P. Præceptorem*, colloquentes, significat.

26. Et præterea existat *Titulus: Dialogus 3. de Qualitatibus Primis.*

27. Quamvis vero *quædam Assertiones* hic compareant, quæ propter *Prolixitatem* suam ad *Majores Doxoscopias referendæ* esse *videri possint*, quales sunt *Section. 1. Procem. 7. & Section. 3. Fragm. 4. c. 3. aff. 2. &c.*; & ejusd. *Fragm. c. 4. 1.*; tamen hæc *Exemplis* suis tantum ita *extenduntur*, non, ut in *Majoribus Doxoscopiis* sæpissime fit, *Excursionibus*, aut *Diexodorum plurimarum Solutionibus* se diffundunt.

28. Quod si quibusdam forte, propter *omissas* interdum *Causas*, & *Declarationes* vberiores, *Minimæ* potius, quam *Minores* appellandæ videantur, hi *Theses plurimas accessisse meminerint.*

In *Thesibus* enim quædam *Obscura ponenda* sunt, ut *querant* ii, qui *opponere non didicerunt*, ex *Auctoris Scheda.*

29. Alterum *Titulum ISAGOGES PHYSICÆ DOXOSCOPICÆ*, (*Platonis* enim more *geminum præfixi*, ut *Lector eligat*, quem *cupit*,) inveni in *Scheda Auctoris*, & in ea, quæ hic *sectiunc. 21. adducta* est, aliis verbis continetur.

30. In *Fasciculo Protonoetico*, modo dicto, sub *Titulo Paraneseos*, mentio est *Operis Antisagogici*:

Proximo *Augusto*, aut *Septembri*, habebit non *Sciagraphiam* modo, sed & *Specimen*, sive *Partem* totius *Operis Antisagogici in Protophys.*

31. Quod superest, *omnium Opinionum Physicarum Examen* hic *ne requisieris.* Recte enim *Aristoteles Ethic. 1. c. 2. Zvingeri*:

<p>ἅπασας μὲν ἐν ἐξέτασιν τὰς Δόξας, κατωτέρου ἴσως ἔστιν. Ἰκανὸν δὲ τὰς μάλιστα ἐπιπολάσσας, ἢ δοκῶσας ἔχει τινα λόγους.</p>	<p>omnes quidem exquirere Opiniones, vanius forte fuerit. Satius vero ma- xime insignes, aut quæ videntur niti aliqua ratione.</p>
---	--

Hæc ex *Annotationibus generalibus* ad scopum præsentem sufficiant.

ANNOT.